

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 411/2015-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátska kancelária, L. Novomeského 25, Pezinok, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 52/2009 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48

ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 52/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom je sťažovateľ ako obžalovaný trestne stíhaný pre pokus obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona a zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Obžaloba bola podaná 24. apríla 2009. Uznesením okresného súdu sp. zn. 5 T 52/09 zo 14. apríla 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tos 51/2014 z 15. mája 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby. Jeho žiadosť o prepustenie z väzby okresný súd uznesením sp. zn. 5 T 52/09 zo 4. decembra 2014 zamietol. Na základe sťažovateľom podanej sťažnosti krajský súd uznesením sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15. januára 2015 uznesenie okresného súdu zrušil a nariadil okamžité prepustenie sťažovateľa z väzby (ktorá trvala od 12. apríla 2014 do 15. januára 2015).

3. V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľ namieta prieťahy v konaní okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 5 T 52/09, ktoré ani v čase podania sťažnosti nie je vinou okresného súdu po viac ako 5 rokoch a 11 mesiacoch konania právoplatne ukončené, v dôsledku čoho dochádza k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho trestnej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a porušeniu práva na prejednanie trestnej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Sťažovateľ ďalej uvádza, že k porušeniu ďalších v bode 1 označených práv podľa ústavy a dohovoru došlo postupom okresného súdu, ktorý nerešpektoval záväzný pokyn krajského súdu obsiahnutý v uznesení sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15. januára 2015, nezopakoval úkony uskutočnené v období od 2. septembra 2014 do 15. januára 2015

po rozhodnutí o námietke zaujatosti uplatnenej proti zákonnému sudcovi a 23. marca 2015 na hlavnom pojednávaní vo veci rozhodol odsudzujúcim rozsudkom.

5. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ uvádza, že mu okresný súd „*neumožnil plnohodnotnú realizáciu jeho práva na posledné slovo podľa § 275 Trestného poriadku*“, čoho dôkazom je zápisnica o hlavnom pojednávaní z 23. marca 2015. Podľa sťažovateľa „*je nesporným, že predseda senátu s vopred pripraveným úmyslom po skončení záverečných rečí a pred odchodom na záverečnú poradu neudelil obžalovanému posledné slovo, hoc bol k tomu povinný*“, dôsledkom čoho je porušenie jeho „*práva na obhajobu, práva rovnosti, práva na kontradiktórnosť súdneho konania (trestného)*“. Sťažovateľ podal hneď na hlavnom pojednávaní odvolanie proti rozhodnutiu o vine a treste.

6. Sťažovateľ v súvislosti s namietaným postupom okresného súdu tiež uviedol:

„*Porušovateľ si bol vedomý svojho nezákonného konania ako aj skutočnosti, že sťažovateľ sa okamžite voči svojvoľnému konaniu predsedu senátu a teda aj porušovateľa odvolá, čo iba predĺži stav právnej neistoty sťažovateľa o výsledok konania ako celok.*

Vzhľadom na závažné a podľa sťažovateľa úmyselné pochybenie porušovateľa je nesporným, že vec sa opätovne vráti porušovateľovi na ďalšie konanie a rozhodnutie, pretože sťažovateľ sa svojho práva na zopakovanie výsluchu svedkov nezákonne vypočúvaných porušovateľom v období od 02.09.2014 do 15.01.2015, tak ako to nariadil Krajský súd v Bratislave... nevzdal a navyše trvá na vypočutí svedka obžaloby [REDAKOVANÉ], ktorého prítomnosť údajne súd a ani polícia nezabezpečili do nezákonného rozhodnutia dňa 23.03.2015...“

7. Podľa názoru sťažovateľa bol postup okresného súdu na hlavnom pojednávaní konanom 23. marca 2015, ktorým sťažovateľovi odňal právo posledného slova tak, ako to predpokladajú ustanovenia Trestného poriadku, nielen nezákonný, ale aj nepredvídateľný, teda porušujúci princíp právnej istoty, pričom ide o procesné pochybenie takej intenzity, ktoré má vo svojich dôsledkoch ústavnoprávnu relevanciu. Sťažovateľ preto nepovažuje namietaný postup okresného súdu z ústavného hľadiska za akceptovateľný a udržateľný.

8. Sťažovateľ preto navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ] podľa čl. 1 ods. 1 , čl. 2 ods. 2 , čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5T 52/2009, ktorým mu Okresný súd Bratislava I znemožnil realizáciu jeho práva posledného slova porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 10.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 462,95 € (slovom štyristošesťdesiatdva eur a deväťdesiatpäť centov), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne...“

II.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.A K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní

11. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

12. Sťažovateľ predovšetkým namieta postup okresného súdu, ktorým mu bola znemožnená realizácia jeho práva na posledné slovo, v dôsledku čoho malo byť porušené jeho právo na obhajobu, právo na rovnosť a princíp kontradiktórnosti konania. Podľa sťažovateľa okresný súd pochybil tiež tým, že nerešpektoval záväzný pokyn krajského súdu a po rozhodnutí o námietke zaujatosti uplatnenej proti zákonnému sudcovi nezopakoval úkony (výsluchy svedkov) uskutočnené v čase po podaní námietky zaujatosti.

13. Aplikujúc princíp subsidiarity na trestné konanie ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie od svojho začiatku až po koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizáciou právnych garancií ochrany práv a slobôd dotknutých osôb môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

14. Podľa § 306 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie.

15. Podľa § 307 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, rozsudok môže odvolaním napadnúť obžalovaný pre nesprávnosť výroku, ktorý sa ho priamo týka...

16. Podľa § 307 ods. 2 Trestného poriadku osoba oprávnená podať odvolanie proti niektorému výroku rozsudku môže ho napadnúť aj preto, že taký výrok nebol urobený, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba.

17. Podľa § 321 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby...

c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy...

18. Z citovaných ustanovení procesnoprávneho predpisu, ktorým sa riadi napadnuté trestné konanie vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii účinný právny prostriedok – odvolanie, prostredníctvom ktorého mohol dosiahnuť nápravu prípadného zásahu do ním označených základných práv zaručených ústavou a práva zaručeného dohovorom namietaným postupom okresného súdu. Zo samotnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ tento právny prostriedok ochrany ním označených práv aj využil a okamžite na hlavnom pojednávaní podal proti výrokom rozsudku o vine a treste odvolanie. Preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa má v súčasnej dobe krajský súd v odvolacom konaní, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

19. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.B K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v označenom konaní

20. Predmetom sťažnosti je aj sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 52/2009.

21. Podľa § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak ústavný súd v tej istej veci koná.

22. Prekážka prv začatého konania (litispendencia) bráni tomu, aby na ústavnom súde prebiehali dve konania, prípadne viac konaní v tej istej veci. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identity účastníkov konania. O prekážku litispencie nejde, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci.

23. Ústavný súd zistil, že na základe sťažnosti sťažovateľa doručenej ústavnému súdu 13. augusta 2014 už prebieha pred ústavným súdom v tej istej veci konanie pod sp. zn. II. ÚS 579/2015 (pôvodne pod sp. zn. Rvp 9929/2014), predmetom ktorého je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v totožnom konaní. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 579/2015 z 10. septembra 2015 prijal sťažnosť sťažovateľa v tejto časti na ďalšie konanie.

24. Ústavný súd konštatuje, že začatie konania s nižšou spisovou značkou (Rvp 9929/2014) bráni tomu, aby vo veci prebiehalo ďalšie konanie s vyššou spisovou značkou (Rvp 4995/2015), a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť pre neprípustnosť podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde.

25. Keďže sťažnosť bola ako celok odmietnutá a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadostučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto návrhoch sťažovateľa už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2015

